DJMC-01

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

হাউচফেড কমপ্লেক্স, দিচপুৰ, গুৱাহাটী - ৭৮১ ০০৬

Diploma in Journalism & Mass Communication

পাঠ্যবিষয় ১

গণসংযোগ আৰু সাংবাদিকতা পৰিচয়

(Introduction to Mass Communication & Journalism)

<u>পাঠ্যতালিকা</u>

অধ্যায় ১ ঃ সংযোগ

অধ্যায় ২ ঃ সংযোগৰ আর্হি আৰু মতবাদসমূহ

অধ্যায় ৩ ঃ ছপা মাধ্যমৰ ইতিহাস

অধ্যায় ৪ ঃ বাতৰি

অধ্যায় ৫ ঃ ৰিপ'র্টিং

অধ্যায় ৬ ঃ বাতৰি সম্পাদনা

বিষয় বিশেষজ্ঞ মণ্ডলী

ড^0 অভিজিৎ বৰা, গণসংযোগ আৰু সাংবাদিকতা বিভাগ, তেজপুৰ বিশ্ববিদ্যালয়

ড^0 অংকুৰণ দত্ত, বৃত্তিমুখী সম্প্রদায়, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

সমন্বয়ৰক্ষী

ড^0 অংকুৰণ দত্ত, শৈক্ষিক পৰামর্শদাতা (গণ সংযোগ), কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্রস্তুতি গোটৰ সদস্য

লেখক

ড^0 অভিজিৎ বৰা,
সহযোগী অধ্যাপক,
গণসংযোগ আৰু সাংবাদিকতা বিভাগ,
তেজপুৰ বিশ্ববিদ্যালয়

অনুবাদক

বিৰাজ দাস
অৱসৰপ্রাপ্ত ভাৰতীয় তথ্য সেৱা বিষয়া

সম্পাদক

বিষয়বস্তু

অধ্যাপক সুভাষ ধুলিয়া
অধ্যাপক, স্কুল অফ জার্ণেলিজম এণ্ড নিউ মিডিয়া ষ্টাডিজ,
ইন্দিৰা গান্ধী ৰাষ্ট্রীয় মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়, নতুন দিল্লী

ভাষা

ড^0 নিভা ৰাণী ফুকন
শৈক্ষিক পৰামর্শদাতা (অসমীয়া)
কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

আর্হি

মেঘনা চৌধুৰী
শৈক্ষিক পৰামর্শদাতা (অনুবাদ)
কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

জানুৱাৰী, 2010

© কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দ্বাৰা সর্বস্বত্ব সংৰক্ষিত।

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ লিখিত অনুমতি অবিহনে গ্রন্থস্বত্ব জাননীৰ দ্বাৰা সুৰক্ষিত এই মুদ্রণ বা ইয়াৰ যিকোনো অংশ প্রতিলিপিকৰণ, স্কেনিং, বাণীবদ্ধকৰণ তথা তথ্য সংৰক্ষণ নাইবা পুনৰুদ্ধাৰ পদ্ধতিৰ লগতে বর্তমানে জ্ঞাত বা ভৱিষ্যতে উদ্ভাৱন-সম্ভৱ যিকোনো বৈদ্যুতিক, ডিজিটেল বা যান্ত্রিক উপায়েৰে প্রকাশ, প্রেৰণ, হস্তান্তৰ বা সংৰক্ষণ কৰিব নোৱাৰিব।

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ হৈ পঞ্জীয়কৰ দ্বাৰা মুদ্রিত আৰু প্রকাশিত।

এই শিক্ষণ সামগ্রী প্রস্তুতিৰ বাবে আর্থিক অনুদান আগবঢ়োৱা **নতুন দিল্লীৰ দূৰ শিক্ষা পৰিষদ**ৰ ওচৰত বিশ্ববিদ্যালয় কৃতজ্ঞ।

Diploma in Journalism & Mass Communication

পাঠ্যবিষয় ১

গণসংযোগ আৰু সাংবাদিকতা পৰিচয়

(Introduction to Mass Communication & Journalism)

বিশদ পাঠ্যতালিকা

অধ্যায় ১ঃ সংযোগ

সংযোগৰ ধাৰণা, সংযোগৰ সংজ্ঞা, সংযোগৰ উপাদানসমূহ; সংযোগৰ কার্যপ্রণালী, সংযোগৰ প্রকাৰ, দৈহিক আৰু ভাষিক অভিব্যক্তিৰ ভিত্তিত সংযোগৰ প্রকাৰ, অংশগ্রহণকাৰী লোকৰ সংখ্যাৰ ভিত্তিত সংযোগৰ প্রকাৰ; গণ সংযোগৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ, গণ সংযোগৰ প্রকাৰ, গণ মাধ্যম আৰু শ্রোতা দর্শক।

অধ্যায় ২ঃ সংযোগৰ আর্হি আৰু মতবাদসমূহ

আর্হিৰ ধাৰণা আৰু কাম-কাজ, সংযোগৰ উল্লেখযোগ্য আর্হি, এচ এম আৰ আর্হি, এচ এম চি আৰ আর্হি, শ্বেনন আৰু উইভাৰৰ আর্হি, ওৱেষ্টলি আৰু মেকলীনৰ আর্হি; নিয়ামৰ মতবাদসমূহ।

অধ্যায় ৩ঃ ছপা মাধ্যমৰ ইতিহাস

ভাৰতত ছপা মাধ্যমৰ ক্রমবিকাশ, প্রথম পর্যায়— 1780-1900, দ্বিতীয় পর্যায়— 1901-1947, তৃতীয় পর্যায়— 1948-2008, অসমৰ ক্ষেত্রত বিশেষ পর্যায়— 1846 চনৰ পৰা আগলৈ।

অধ্যায় ৪ঃ বাতৰি

সংবাদৰ ধাৰণা, সংবাদৰ সংজ্ঞা, বাতৰিৰ প্রকাৰ, বাতৰিৰ উৎস; বাতৰি লিখন, বাতৰিৰ গঠন, ওলোটা পিৰামিড বা শংকু শৈলী, বাতৰিৰ কপি কেনেদৰে লিখিব লাগে; বাতৰিৰ বস্তুনিষ্ঠতা, নিৰপেক্ষতা আৰু সংজ্ঞা।

অধ্যায় ৫ঃ ৰিপ'র্টিং

ৰিপ'র্টিঙৰ ধাৰণা, বিভিন্ন প্রকাৰৰ ৰিপ'র্টিং, ৰিপ'র্টিঙৰ বিট্ বা নির্দিষ্ট ক্ষেত্রৰ ৰিপ'র্টিং, পৃষ্ঠভূমিৰ গৱেষণাৰ ক্ষেত্র।

অধ্যায় ৬ঃ বাতৰি সম্পাদনা

বাতৰি সম্পাদনাৰ অর্থ আৰু ধাৰণা, বাতৰি কোঠাঊমেজৰ গঠন, সম্পাদকৰ প্রতিটো পর্যাপয়ৰ কাম-কাজ; শিৰোনাম, শিৰোনামৰ প্রকাৰ; ডেদ লাইন বা অন্তিম সময়সীমা আৰু প্রসংগ শিতান, মুদ্রণ সজ্জা।

পাঠ্যবিষয়ৰ পৰিচয়

এই পাঠ্যবিষয়টোত আমি গণসংযোগ আৰু সাংবাদিকতাৰ মৌলিক ধাৰণাসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিম। পাঠ্যবিষয়টো ছটা অধ্যায়ত বিভক্ত কৰা হৈছে। এই অধ্যায়কেইটা তলত দিয়া ধৰণে আলোচনা কৰিব পাৰি—

অধ্যায় ১ ঃ সংযোগ

এই অধ্যায়টোত আমি আপোনাক সংযোগৰ ধাৰণাটোৰ লগত পৰিচিত কৰাৰ লগতে গণসংযোগ গুৰুত্ব আৰোপ কৰি আমাৰ আলোচনা আগবঢ়াই নিম। যেতিয়া গণসংযোগ প্ৰক্ৰিয়াটো দেখাত তেনেই সৰল, তথাপিতো, কোনো কোনো সময়ত ই কষ্টসাধ্য আৰু জটিল প্ৰতিপন্ন হ'ব পাৰে।

অধ্যাত ২ ঃ সংযোগৰ আৰ্হি আৰু মতবাদসমূহ

এই অধ্যায়টোত সংযোগৰ আৰ্হি (Model) আৰু মতবাদসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। আৰ্হিয়ে বাস্তৱৰ এটা বিমূৰ্ত (Abstract) ৰূপক প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। এটা ভাল আৰ্হি প্ৰায় বাস্তৱৰ দৰেই হয় আৰু ই যথাসম্ভৱ স্পষ্টভাৱে বাস্তৱ বস্তুটোৰ ব্যাখ্যা আৰু আলোচনা আগবঢ়াবলৈ প্ৰয়াস কৰে।

অধ্যায় ৩ ঃ ছপা মাধ্যমৰ ইতিহাস

ছপা মাধ্যমৰ ইতিহাসৰ কথা ভালদৰে বুজিবলৈ হ'লে আমি ছপা মাধ্যমৰ অতীতৰ কৃতি আৰু কাৰ্য-কলাপসমূহৰ বিষয়ে অধ্যয়ন কৰিব লাগিব আৰু তাৰ লগে লগে ইয়াৰ বৰ্তমান স্থিতি। এই অধ্যায়টোৰ মাধ্যমেদি আপুনি ছপা মাধ্যমৰ বিষয়ে সম্যক ধাৰণা লাভ কৰিব।

অধ্যায় ৪ ঃ বাতৰি

এই অধ্যায়টোৰ আলোচনাৰ মূল বিষয় হৈছে বাতৰি। সমাজৰ গৰিষ্ঠ সংখ্যক লোকৰ বাবে গ্ৰহণযোগ্যতা আছে। তদুপৰি বাতৰিয়ে বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ লোকক কিছুমান নতুন তথ্যৰ যোগান ধৰাৰ লগতে মানসিক খোৰাক যোগায়। কিন্তু দেশ এখনত বাস কৰা লোক অথবা পৃথিৱীৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত বাস কৰা লোকসকলক প্ৰভাৱিত কৰিব পৰাকৈ বাতৰি বা সংবাদৰ সেই গুণাৱলী থাকিব লাগিব যিহৰ উপস্থিতিৰ বাবে বাতৰি এটাই সংবাদৰ ৰূপ পৰিগ্ৰহ কৰিব পাৰে।

অধ্যায় ৫ ঃ ৰিপ'টিং

এই অধ্যায়টোত আপুনি সাংবাদিকতাৰ এটা অবিচ্ছেদ্য অংগ হিচাপে ৰিপ'টিং (Reporting) অৰ্থাৎ সংবাদ বা বাতৰি পৰিবেশনৰ লগত পৰিচিত হ'ব। এজন ৰিপ'টাৰৰ কাম হৈছে সংবাদ হিচাপে পৰিগণিত হোৱা কোনো ঘটনা বা অনুষ্ঠানৰ ওপৰত তথ্যপূৰ্ণ বিবৃতি (Report) প্ৰস্তুত কৰা। বাতৰি কাকতত পৰিবেশিত হোৱা এনে সংবাদ তথ্য সমৃদ্ধ হোৱা যুগুত। এই অধ্যায়টোৰ আলোচনা ৰিপ'টিঙৰ লগত জড়িত বিভিন্ন দিশ যেনে— ৰিপ'টিঙৰ ধাৰণা, বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ ৰিপ'টিং, ৰিপ'টিঙৰ বিট্ বা নিৰ্দিষ্ট ক্ষেত্ৰত ৰিপ'টিং আৰু পৃষ্ঠভূমিৰ গৱেষণাৰ গুৰুত্ব সম্বন্ধে আভাস দিয়া হৈছে।

অধ্যায় ৬ ঃ বাতৰি সম্পাদনা

সম্পাদনা হৈছে বাতৰি বা সংবাদ প্ৰস্তুতি আৰু পৰিৱেশনৰ লগত জড়িত আন এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশ। এইটো হৈছে লক্ষ্য শ্ৰোতা-দৰ্শকৰ আগত বাতৰি বা সংবাদ পৰিবেশন কৰাৰ সেইটো পৰ্যায় য'ত বাতৰি (Processing and Packaging) বা সংবাদটোৰ অন্তিম প্ৰস্তুতি পূৰ্ব সমাধা হয়। এই অধ্যায়টোত আমি আপোনাক বাতৰি সম্পাদনাৰ লগত পৰিচয় কৰাই দিম।

DJMC- 01

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

বৃত্তিমুখী সম্প্রদায়

Diploma in Journalism & Mass Communication

পাঠ্যবিষয় ১

গণ সংযোগ আৰু সাংবাদিকতা পৰিচয়

অধ্যায় ১ ঃ সংযোগ

অধ্যায় ২ ঃ সংযোগৰ আর্হি আৰু মতবাদসমূহ

অধ্যায় ৩ ঃ ছপা মাধ্যমৰ ইতিহাস

অধ্যায় ৪ ঃ বাতৰি

অধ্যায় ৫ ঃ ৰিপ'র্টিং

অধ্যায় ৬ ঃ বাতৰি সম্পাদনা